

Milí čtenáři,

je už to takové novinářské klišé začínat text o odpadech nerudovskou otázkou „Kam s ním?“. U běžných zbytků a zbytností z domácností je možností, jak s nimi dále naložit, obvykle celá řada. Ovšem v případě radioaktivních odpadů, zejména pak vyhořelého jaderného paliva z atomových reaktorů přestává být otázka řečnickou výplní a stává se skutečným společenským problémem. I v Česku a právě nyní.

Neexistuje technologie, která by vysoceradioaktivní odpad dokázala beze zbytku zlikvidovat. Jsou jen takové, které sníží jeho množství nebo dobu, kdy je smrtelně nebezpečný z milionu řekněme na tisíce let. Vše co zbyde, se musí někam strčit, ideálně hluboko pod zem do obalů a izolací, které jej uzavrou aspoň ty tisíce a desetitisíce let. Garantovat, že se masiv do budoucna nepohne, neporuší izolace, nepronikne tam voda, odpad se nepřehřeje a ani ho nikdo nebude chtít vyzvednout a zneužít. Takových míst mnoho není a kdo ví, jestli vůbec nějaká. I v zemích, které jsou v hledání úložiště dále, například ve Finsku nebo Švédsku, jde o proces podložený vírou, že to vybrané technologie vydrží. Jistotu dát nemůže nikdo.

V Česku zatím hledání místa uvázlo na vytipování sedmi až osmi lokalit, kde by mohlo být geologické podloží s potřebnými vlastnostmi. Zprvu se však zapomnělo na lidi, kteří v oněch místech žijí. A těm se život změní dávno před tím, než by v druhé polovině století přijel první policejně chráněný transport s odpadem. Že v místě a zvláště tam, kde dnes není vůbec žádný průmysl, je plánováno hlubinné úložiště, může již dnes odradit každého, kdo by tam chtěl stavět nebo koupit dům, rozvíjet biozemědělství a další podnikání nejen s předponou eko-.

Chystaný povrchový areál s doprovodnou infrastrukturou bude průmyslovým zásahem do zemědělské a rekreační krajiny drtivě většiny vybraných míst. Začne se hloubit průzkumná štola, což si vyžádá spoustu specializovaných hornických profesí. Tedy lidí odjinud. Správa úložišť radioaktivních odpadů ve svých analýzách vytypovala možné socioekonomické problémy s přílivem těchto pracovníků do vesniček s několika desítkami či stovkami obyvatel. A přijdou samozřejmě i konkrétní dopady do životního prostředí související s těžbou.

Zkrátka v případě hlubinného úložiště půjde o tak výrazný a nevratný zásah do života konkrétních lidí a celých komunit, že jedinou férovou možností je udělat jej pouze s jejich souhlasem. Žel naše zákony zatím nic takového neznají. Letité snahy o změny legislativy zatím úspěch nepřinesly. Zda se to změní k lepšímu díky tzv. Pracovní skupině pro dialog o úložišti, kde se scházíme nejen se starosty, ale i s odpovědnými úřady a ministerstvy, je v této chvíli otevřené.

Správa úložišť by již v příštím roce ráda zahájila průzkumné práce. Několik oslovených starostek a starostů by s tím za tučné každoroční kompenzace do obecního rozpočtu i souhlasilo. Ale to bez jistoty, že názor obyvatel těchto obcí bude i v budoucnu respektován, je krokem na velmi tenký led. Už v roce 2018 mají podle vládních plánů zbýt poslední dvě lokality – hlavní a záložní. Že by pak stát od některé z nich dal dobrovolně ruce pryč, je naivní představa. I proto je třeba nejprve jasně nastavit pravidla, upravit zákony a pak teprve pokračovat. Odpad ještě chvíli vydrží. Asi tak milion let. Bohužel.

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Vrbenské rybníky v obklíčení	str. 2
Ekologie obnovy v České republice	str. 6-7
Problém se stromy	str. 13-14
Pozvánky na akce	str. 19-21

Vrbenské rybníky v obklíčení

Přírodní rezervace Vrbenské rybníky je oblíbeným cílem vycházek obyvatel jihočeské metropole. Kombinace mělkých vodních nádrží s mokřadními loukami, olšinami a stromořadími mohutných dubů na hrázích vytváří ideální podmínky pro mnoho ohrožených druhů a zároveň umožňuje návštěvníkům pozorovat řadu z nich skutečně zblízka. Velkým problémem se však stala zástavba okolních volných pozemků.

Nejčerstvějším příkladem záměru, který by ukrojil další díl volné krajiny, je tzv. smíšená zóna Bavorovice – jih. Podle dostupných informací chce rakouský investor stavět velké obchodní centrum a další objekty. Vybral si k tomu ovšem místo v těsné blízkosti Přírodní rezervace Vrbenské rybníky a uvnitř Ptačí oblasti Českobudějovické rybníky. Na první pohled obyčejné pole je přitom významným pastvištěm husy velké, druhu, který je v této ptačí oblasti předmětem ochrany. Záměr by samozřejmě

kromě zástavby vyvolal také zvýšení dopravní zátěže na okolních komunikacích, a to i v nejbližším okolí Vrbenských rybníků.

Navíc se nelze ubránit dojmu, že se jedná o klasickou „salámovou metodu“. Investor poslal do zjišťovacího řízení procesu EIA (posuzování vlivu na životní prostředí) oznámení, ve kterém jsou posuzovány pouze přístupové komunikace a jiná infrastrukturu areálu, o podobě obchodního centra a dalších budov se však mnoho nedozvíme. Ty totiž budou posuzovány v samostatném procesu EIA! Zpracovatelé oznámení tedy v podstatě vaří z vody a odkazují na rozhodovací procesy, které proběhnou někdy v budoucnu.

Dnes ale nejde jen o tuto konkrétní stavbu. Jde o nebezpečný trend, kdy pod asfaltem a betonem pomalu a nenápadně mizí další a další místa. Nezastavěná krajina, zachovalý krajinný ráz, zemědělská půda a příroda jsou hodnoty, kterých bychom si měli vážít. V těsné blízkosti stotisícového města dvojnásob.

Jiří Řehounek

Více informací o záměru se dozvíte např. zde:

http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_JHC610

<http://cb-arch.blogspot.cz/2012/11/bavorovice-podle-cbarchitektura.html>

Ministr Chalupa se musí rozhodnout - buď začne chránit přírodu, nebo Šumava přestane být národním parkem

Pokud vláda nezačne chránit unikátní přírodu a respektovat mezinárodní pravidla, přestane OSN uznávat Šumavu jako národní park. Ředitel evropské kanceláře Světového svazu ochrany přírody (IUCN) Hans Friedrich a evropský místopředseda Světové komise pro chráněná území (WPCA) Andrej Sovinc to napsali řediteli šumavského parku v ostře formulovaném dopisu. IUCN tak dal jasně najevo, že návrhy ministra Tomáše Chalupy a ředitele Jiřího Mánka vedou k likvidaci NP.

Dopis výslovně říká: „Bylo by velmi pochybné nadále nazývat území, které v minulosti bývalo spravováno podle standardů Kategorie II (národní parky podle IUCN), coby národní park. Proto WPCA a IUCN jasně prohlašují, že Šumava si při nyní navrhované péči nebude moci podržet statut Kategorie II. Znamená to, že na základě odborného doporučení bude přeřazena ve Světové databázi chráněných území (WDPA), v Seznamu chráněných území OSN a na seznamu Chráněná planeta. Název ‚národní park‘ bude sloužit pouze k

místnímu použití a nebude uznáván mezinárodně...“

Vyškrtnutím ze seznamu uznávaných národních parků by Šumava přišla o prestiž a také o značku, která přitahuje zahraniční turisty. Modravský starosta Antonín Schubert před několika lety varoval, že vyřazení Šumavy z Kategorie II (národní parky) dle IUCN by bylo „velice krátkozraké rozhodnutí“. Také šumavské obce při zakládání národního parku v roce 1991 mimo jiné uvedly: „Požadujeme, aby NPŠ byl parkem evropského významu, splňoval podmínky IUCN pro národní parky ... Přijetím tohoto rozhodnutí podmiňujeme vytvoření NP na našich územích“.

IUCN již dříve varoval, že stejné důsledky může mít také schválení kontroverzního návrhu zákona o národním parku Šumava. V dopise upozorňuje ředitele Mánka, že jeho návrh na přeřazení Šumavy do jiné kategorie chráněných území situaci neřeší – některé jeho plány jsou v rozporu nejen s pravidly péče o národní park, ale o jakémkoliv chráněném území. Za zásadní nedostatek návrhů současného vedení parku a ministerstva považuje IUCN snížení cílového stavu území ponechaného přírodě na pouhých 35 % rozlohy parku, a to navíc až v roce 2057. Dosavadní jedenáct let starý plán péče počítal, že do roku 2030 bude divoké přírodě ponechána nejméně polovina národního parku. V roce 2007 bylo území ponechané přírodě rozšířeno ze třinácti na třicet procent národního parku. Ale loni jej ovšem současní šéfové parku opět seškrtnali na 26 %. Ombudsman potvrdil, že správa parku povolením těžby v území ponechaném divočině porušila platné české zákony.

V dopise IUCN připomíná, že při vyhlášení národního parku byla jeho klasifikace dána tím, že „rozsáhlé oblasti NP Šumava jsou nepoškozené přírodní biotopy, které umožňují zachování ekologických procesů, jež původním druhům a společenstvům dovolují přežívat dlouhodobě s minimálními zásahy člověka.“ IUCN se pozastavuje nad tím, že v současné době je stále pouze 13 % území v přírodě blízkém stavu (první zóna), což vyvolává otázku, zda Šumava může stále ještě zůstat národním parkem. IUCN přitom Šumavě dalo ještě v roce 2002 šanci: „Dlouhodobý cíl návratu k přirozenému ekosystému, pokud bude skutečně realizován, by měl dostačovat jako zdůvodnění pro udržení národního parku v Kategorii II.“, uvedli tehdy experti Světové komise pro chráněná území. „... snížení stupně jeho ochrany na vnitrostátní úrovni změnou jeho kategorie národního parku by však mělo určitě katastrofické následky pro ochranu této velmi hodnotné oblasti“.

„Je to pro vládu jasné varování od Světového svazu ochrany přírody, že pokud nový zákon nebo plán péče seškrtná plochu, která má být v budoucnu ponechána divoké přírodě, na pouhých 35 procent, Šumava už nebude národním parkem podle mezinárodních kritérií. Politici by měli přestat dělat s naší Šumavou podivné experimenty a měli by dodržovat stejná světová pravidla péče o národní parky, jakými se řídí ostatní země v Evropě,“ komentoval dopis IUCN Jaromír Bláha z Hnutí DUHA.

Tiskovou zprávu Hnutí DUHA upravil Jiří Řehounek

PŘÁVĚ VYŠLO

Vědci vydali knihu o Šumavě, některým politikům a kmotrům se prý nebude líbit

V úterý 13. 11. byla slavnostně pokřtěna kniha „LESY ŠUMAVY, LÝKOŽROUT A OCHRANA PŘÍRODY“, na které se autorsky podíleli Prof. RNDr. Pavel Kindlmann, DrSc., Ing. Karel Matějka, CSc., a RNDr. Petr Doležal, PhD., vědci dlouhodobě se zabývající problematikou vývoje šumavské přírody. Kniha z vydavatelství Karolinum představuje pohled vědců také na problematiku kůrovce, která byla v posledních letech v médiích hojně využívána v rámci střetů různých zájmových skupin.

„Tato kniha přináší vědecky podložená fakta o šumavské přírodě, bez účelových zkreslení a pro média vytvořených fikcí. Myslím, že některým politikům a kmotrům se líbit nebude,“ říká předseda Stínové vědecké rady NPŠ Doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc., který na křtu knihy promluvil. Kniha „LESY ŠUMAVY, LÝKOŽROUT A OCHRANA PŘÍRODY“ vychází v době, kdy Mezinárodní unie pro ochranu přírody (IUCN) Českou republiku vážně varuje, že odebere Šumavě mezinárodní statut národního parku.

„Správa Národního parku Šumava a ministerstvo životního prostředí se snaží prosadit další marginalizaci ochrany přírody v národním parku budováním velkých farem, plánovanou stavbou sítě elektrických vláček, stavbou lanovek a sjezdovek či prodejem dřeva, které mělo zůstat v lese k zetlení. Lacině se snaží vytvořit na Šumavě něco nového a atraktivního, ale ničí při tom to, co je na Šumavě unikátní. Její přírodu. Šumava je místem, kde příroda ukazuje svoji schopnost existovat nezávisle na člověku, jeho přáních a představách, jak mají přírodní děje vypadat a fungovat,“ popisuje situaci na Šumavě Doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc.

Mezi faktory, které mohou Šumavu v blízké době připravit o statut národního parku, patří i omezování rozvoje bezzásahových území. Jeden z autorů právě vydávané knihy, Prof. RNDr. Pavel Kindlmann, DrSc., k tomu říká: „Z našich výsledků vyplývá, že na Šumavě je v horizontu 15 let možno převést do I. zóny zhruba 40% plochy parku.“

Pro srovnání je možné uvést, že sousední Národní park Bavorský les, bude mít v té době, tedy roce 2027, celých 90 % bezzásahových zón. „Pokud by na Šumavě bylo v roce 2027 oněch 40 % bezzásahových zón, a odborné studie dokazují, že to je zcela reálné, potom by Šumava, společně s NP Bavorský les, mezinárodní kategorii národní park bez problémů splnila. Takový návrh zonace Národního parku dlouhodobě prosazuje i Stínová vědecká rada NPŠ, ale bohužel zatím vítězí opačné zájmy,“ vysvětluje Hruška.

Zástupci Stínové vědecké rady NPŠ u příležitosti vydání knihy vyzvali odpovědné činitele, aby zajistili tvorbu takových legislativních a správních (plán péče) podkladů pro ochranu přírody, které jsou v souladu s nejnovějšími odbornými poznatky a mezinárodními principy. Takový postup bude dlouhodobě efektivní i z ekonomického hlediska. Pokud by Šumava ztratila statut národního parku (dle kategorie II IUCN), určitě by se to promítlo do snížení návštěvnosti regionu.

Tiskovou zprávu Stínové vědecké rady NPŠ zkrátil Edvard Sequens

---

Na hranici statistické chyby

„U šumavského problému kůrovce se opět projevil zdravý rozum. Přes veškerý humbuk se silnou mediální odezvou v šumavských regionech skončili nakonec zelení aktivisté na hranici statistické chyby,“ uvedl k výsledkům nedávných voleb ministr Tomáš Chalupa.

Pan ministr jako obvykle žongluje s pojmy přesně ve stylu svého velkého učitele. Žádný subjekt „zelení aktivisté“ samozřejmě v krajských ani senátních volbách nekandidoval, takže byla zřejmě myšlena Strana zelených. Páně ministrův omyl (nebo záměrná manipulace) spočívá v tom, že podle mého zevrubného studia kandidátních listin (nejen) v jižních Čechách je situace poněkud jiná. Lidé, které ministr běžně označuje za „zelené aktivisty“ (čti: lidé, kteří mají osobní či profesní vztah k ochraně přírody), kandidovali za různé politické subjekty, byť s pochopitelnou významnější koncentrací na kandidátkách Zelených nebo jejich koalic.

Za pozornost určitě stojí také historický výprask mateřské strany pana Chalupy, který utržila v jižních Čechách. Lídr zdejší kandidátky udělal z Šumavy jeden z hlavních taháků kampaně, z Chalupových „zelených aktivistů“ ekoteroristy a z ředitele Správy NP Šumava Jiřího Mánka položku na kandidátní listině. Ostatně pan ředitel mu ochotně vytvářel křoví i v placené předvolební inzerci ODS, která několik týdnů masírovala veřejné mínění v regionálních médiích. Na rozdíl od Tomáše Chalupy jsem dalek toho, abych z rekordně nízkého výsledku „občanských demokratů“ (sic!) podezíral jejich šumavské angažmá. Spíše bych za ním viděl

okaté propojení s místními kmotry.

Nevím úplně přesně, co myslel pan Chalupa tím v úvodu citovaným „projevením zdravého rozumu“. Pokud měl na mysli triumf dvojbloku KSČM a ČSSD, je to na pravicového politika vskutku originální myšlenka. Být panem ministrem, dal bych si pozor, abych příště neskončil na hranici statistické chyby sám.

Jiří Řehounek

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Myš Mánkova

Současné vedení Správy Národního parku Šumava v poslední době vypouští zprávy, za které by se nemuselo stydět ani Rádio Jerevan. Naposledy přišlo s novými převratnými objevy v oblasti zoologie. Po kůrovcích totiž prý šumavské lesy ohrožují myši a zima. Ze všeho nejhorší jsou prý dlouhé zimy (s těmi se ovšem zatím bojovat nebude). Jiří Mánek podle ČTK doslova uvedl: „V takovém případě se myš probouzí ze zimního spánku a živí se právě kůrou z mladých stromů.“

Ještě bych možná pochopil, že si člověk v oboru nevzdělaný (za kterého se ovšem pan Mánek nepovažuje) poplete myši s jinými hlodavci (v tomto případě patrně s hraboši, případně norníky). Ale co ta hibernace? Pokud je mi známo, tak o zimním spánku našich drobných hlodavců odborná literatura zarputile mlčí, nebo ho dokonce popírá.

Nabízejí se tři možná vysvětlení. Buď ředitel našeho největšího národního parku jen tak plácá páte přes deváté, nebo ví více než autoři odborných pojednání o savcích, nebo na Šumavě objevil nový druh hibernující myši. Pokud platí třetí možnost, navrhuji, aby hlodavec nesl na počest pana ředitele vědecké jméno *Mus maneki*.

Jiří Řehounek

0 0 0 0 0 0 0 0 0 ZELENÉ PERLY ZA ROK 2012 0 0 0 0 0 0 0 0 0

V rámci rubriky o zelených perlách předkládáme čtenářům výňatky z rozsáhlého opusu europoslance Hynka Fajmona „Suchá fakta o suchých šumavských hvozdech“. Texty jsou zcela autentické, redakce Ďáblíka panu europoslanci pouze opravila překlepy a pravopisné hrubky:

„Šumava se stala experimentem našich zelených Khmérů, kteří v zájmu své ideologie popřeli všechny zásady lesnického hospodaření a zaseli zkázu v tomto krásném přírodním koutu naší země. Využili krátkého účinkování svého příznivce Martina Bursíka na ministerstvu životního prostředí a rozjeli tragickou změnu. Byla zničena práce několika generací lesáků. Počáteční ekologický revoluční jásot byl vystřídán přírodní tragédií a velkou národohospodářskou škodou. Hodně podobné tomu, co se odehrávalo svého času v Číně, v době kulturní revoluce.“

„Tato zničená obrovská plocha uschlého stojícího lesa přináší stísňenost a ta je ještě podporována zvláštním tichem, v němž ptačí zvuk nezaslechnete. Mnohé ptactvo zmizelo a nikomu z ochranářů nevadí, že zde byly porušeny podmínky, které vedly k vyhlášení oblasti Natura v roce 2004? Datlík tříprstý ani datel černý se na suchých pahýlech neuživí a proto zmizeli. Tetřev hlušec v těchto plochách živoří. Bylo to nutné, říká si každý normálně uvažující člověk? Proč tolik zmaru?“

„A tak jsme svědky toho, že díky dogmatu nezasahovat, se Šumava stává jednou velkou plantáží vánočních smrčků.“

„Tetřev – to je nová „posvátná kráva“ Šumavy. Aspoň se to tak může jevit laikovi, který sleduje v médiích

spor o Šumavu. Tetřevu se daří vcelku dobře, jeho počty se podle výzkumů zvyšují, současný početní stav se na celé Šumavě a v Bavorském lese přesahuje pět stovek jedinců. Tato jinde ptačí vzácnost, na Šumavě celkem běžně k vidění, však slouží zeleným ekoteroristům jako argumentační klacek proti asanačním zásahům. V očích těchto ochranářů je tetřev to hlavní a nesmí být rušen. Přitom už je všeobecně známo, že stavy tetřeva v NP Šumava především a hlavně ovlivňují predátoři. Dojemná péče o tetřeva dává zaniknout faktu, že s uschlými šumavskými stromy po kůrovcové kalamitě se významně snížil počet ptactva a někde zmizely některé druhy ptáků zcela.“

„Co však není na ústupu, je mediální pokřik viníků této tisícileté katastrofy. V jednotném šiku, ani v nejmenším nechtějí přiznat svůj omyl. Vědí, že nesmí polevit ve svém křiku, neboť ticho z jejich strany by bylo přiznáním. Mají to však marné, neboť dříve či později budou nějakým způsobem souzeni za přírodovědeckou i národohospodářskou škodu způsobenou dogmatismem bezzásahovosti.“

Hynek Fajmon, poslanec Evropského parlamentu za ODS, otištěno v Ekolistu, 25. 9. 2012

Ekologie obnovy v České republice

Ve dnech 9. – 14. 9. 2012 se v Českých Budějovicích uskutečnila důležitá mezinárodní akce – 8. evropská konference o ekologické obnově (více v Ďáblíku 112/2012). Ekologická obnova (*ecological restoration*) se zabývá uváděním narušených, degradovaných nebo úplně zničených ekosystémů do ekologicky přijatelného stavu, a to s pomocí přírodě blízkých metod, např. spontánní nebo řízené sukcese. Odborné podklady pro ekologickou obnovu poskytuje vědecká disciplína zvaná ekologie obnovy (*restoration ecology*).

Podle direktivy Evropské unie by do r. 2020 mělo být v členských zemích obnoveno minimálně 15 % narušených ekosystémů a v naší zemi je skutečně co obnovovat. Proto je žádoucí ekologické obnově věnovat pozornost. Mimo jiné je to i známka civilizační vyspělosti každé země. Mezi českými účastníky zmíněné konference byli především vědci, studenti a pracovníci ochrany přírody (hlavně z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a nevládních organizací), avšak málo lidí zodpovědných např. za rekultivace narušených území a dalších praktiků. Nulový zájem projevila příslušná rezortní ministerstva (životního prostředí a zemědělství), do jejichž kompetencí ekologická

obnova spadá. Je to škoda, protože se jednalo o první mezinárodní akci tohoto zaměření konanou u nás, která se zřejmě mnoho let nebude opakovat. Přitom ekologická obnova napomáhá nejen zlepšovat životní prostředí občanů, ale šetří i značné množství peněz ve srovnání s dosud převládajícími rekultivacemi technického typu.

Jako příklad můžeme uvést převážně zbytečné technické rekultivace mosteckých výsypek. Tam dochází až k absurdním situacím, kdy jsou za velké peníze (až 2 mil. Kč za hektar) zničeny již velmi pěkné a přírodě blízké porosty a místo toho v řádkách vysázeny stromky. Takto bylo „zrekultivováno“ cca 1000 ha Radovesické výsypky, takže si čtenář snadno dopočte, kolik to asi stálo. Rekultivace této výsypky byla přitom hrazena ze značné části ze státního rozpočtu, čili penězi z našich daní. Stejně absurdně působí zemědělské rekultivace, kdy se drazo vytvoří na výsypce louka, kterou pak ale stejně nikdo nevyužívá a v okolí řada jiných luk leží ladem.

S podobně absurdními situacemi se setkáváme i při rekultivacích kamenolomů nebo pískoven. Zaznamenali jsme i případ, kdy na jedné pískovně před několika lety buldozer shrnul spontánně narostlé borovice, poté byl navezen organický materiál a zasázeny zhruba stejně velké nové borovičky. Výsledný porost se lišil od předchozího v podstatě jen tím, že borovičky byly v řádkách, zato to stálo asi 1,2 mil. Kč za jeden hektar takovéto „rekultivace“. Na druhé straně ale rádi konstatujeme, že např. s těžaři štěrkopísku na

Třeboňsku je dnes již velmi dobrá domluva a spolupráce. Rozumnějším přístupům ovšem často brání Lesy České republiky, které většinou trvají právě na oněch řadách boroviček.

Pro ilustraci můžeme obnovu přírody do určité míry srovnat s obnovou historických památek. Stát dal v uplynulém desetiletí na opravy památek jen asi třetinu částky, kterou vynakládá na různé rekultivace. Příroda si ovšem ve většině případů pomůže sama. Zato mnohé památkové objekty nenávratně mizí nebo se dostávají do dezolátního stavu. Rekultivace jsou lákavým byznysem pro řadu firem. A neberte, když hloupý stát dává. Nemluvě o tom, že náš státní rozpočet v poslední době skutečně nemá na rozhazování, za které můžeme některé rekultivační projekty směle označit.

Ale abychom si jen nestěžovali. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR letos vydala publikaci Ekologie obnovy v České republice, která vyšla ve volné návaznosti na konání konference a kde jsou představeny rozmanité projekty obnovy narušených nebo i zničených ekosystémů u nás. Potěšitelné bylo, že konferenci podpořila i Evropská komise a přispěl i Visegrad fund. Velmi dobře se v poslední době rozvíjí spolupráce s již zmíněnou Těžební unií (její zástupci byli přítomni i na konferenci), která sdružuje většinu těžebních firem v rámci ČR. Těžaři již v poslední době v mnoha případech ochotně přistupují na projekty ekologické obnovy, protože se jim to vyplatí ekonomicky a zároveň tak pomohou při ochraně ohrožených druhů, což jim přináší i zlepšení obrazu u veřejnosti. Většímu uplatnění ekologické obnovy v rekultivační praxi tak často paradoxně brání především legislativní překážky a rigidní přístup některých úředníků.

Tristní je naopak přijímání moderních, ekologicky podložených přístupů k obnově přirozenějšího a zdravějšího stavu našich lesů některými lesníky, především státním podnikem Lesy České republiky nebo současným vedením Správy Národního parku Šumava. Lze však doufat, že podobně jako v jiných zemích světa se moderní přístupy k obnově poškozené přírody prosadí i v naší zemi. Odborných podkladů pro to máme u nás dost a dost, v tom se můžeme směle srovnávat i s vědecky a kulturně nejvyspělejšími zeměmi světa. Horší je to s realizací odborných poznatků v praxi.

Karel Prach & Jiří Řehounek

Psáno pro Ekolist, redakčně kráceno, originální článek je dostupný na:

<http://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/karel-prach-a-jiri-rehounek-ekologie-obnovy-v-ceske-republice>

Cep II: Laboratoř ekologické obnovy

Když jsme v roce 2008 plánovali exkurzi zaměřenou na ekologickou obnovu pískoven, navrhl kolega Miroslav Hátle ze Správy CHKO Třeboňsko, abychom navštívili také dobývací prostor Cep II. Z jedné z výsypků jsme pak uviděli plochu, kde byla v ČR poprvé využita spontánní sukcese jako regulérní metoda pro rekultivaci pískovny. Vlastně to byla úzká „nudle“ sevřená z jedné strany jezerem a z druhé borovou monokulturou, tehdy mi to ale přišlo skoro jako zázrak. To jsem ještě netušil, jak moc se mi Cep II připlete do života.

Cep II je součástí komplexu dobývacích prostorů u Suchdola nad Lužnicí, kde se těží od 50. let, v samotné pískovně pak od roku 1980. Těžbou vzniká rozsáhlé jezero, jehož rozloha v současné době činí zhruba 29 hektarů. Rekultivace severní části proběhla po ukončení těžby v roce 1999. V pískovně se nacházejí plochy rekultivované běžným lesnickým způsobem, ale i plochy ekologické obnovy. Právě porovnání těchto dvou rekultivačních metod z hlediska ochrany přírody se stalo hlavním cílem projektu, který letos přihlásil tým (převážně) jihočeských biologů do mezinárodní soutěže Quarry Life Award. Jako jeden z členů týmu se mohu se čtenáři Ďáblíka podělit o nejzajímavější poznatky, které jsme na Cepu II získali.

Jako modelové skupiny jsme zvolili rostliny,

brouky, žahadlové blanokřídle (samotářské včely a vosy) a rovnokřídly hmyz. Postupně se spektrum bádání rozšířilo o houby, pavouky, motýly, dvoukřídle, několik menších řádů hmyzu a obratlovce. Porovnali jsme druhovou rozmanitost tří typů stanovišť: borových monokultur po lesnické rekultivaci, ploch ponechaných spontánní sukcesi (samovolnému vývoji) a také míst, kde probíhá spontánní sukcese s intenzivním narušováním vegetačního pokryvu rekreanty. Očekávatelně vyšly ve všech kritériích a sledovaných skupinách nejhůře borové monokultury. Zajímavější však je, že z hlediska celkové biodiverzity i ohrožených druhů vycházejí nejlépe lidmi narušované plochy – tedy pláže u jezera. Sešlap vytváří mozaiku různých fází vývoje a udržuje plochy s velmi řídkou vegetací, tedy stanoviště, která v dnešní krajině citelně scházejí.

Co z toho plyne pro obnovu těžbou narušených míst? Že bychom se měli snažit právě o vytváření mozaiky různých stanovišť a nezapomínat na vzácná stanoviště s chudým vegetačním pokryvem. To samozřejmě víme už dlouho, na Cepu II jsme však mohli ve větším měřítku odpozorovat a vyzkoušet, jak lze taková místa udržet dlouhodobě v příznivém stavu, aniž bychom do nich museli investovat větší finanční částky. Jednou z možností jsou právě rekreanti, jejichž pobyt prospívá ohroženým rostlinám, broukům i samotářským včelám a vosám. Další možností je využití přírodních procesů, např. svahových pochodů na prudších svazích nebo erozní a akumulací činnosti občasných vodních toků, které po svazích tečou, hloubí v nich „kaňony“, meandrují na plátech a při svém ústí vytvářejí drobné „delty“.

Ještě jsme se nevzpamatovali z hektického odevzdávání závěrečné zprávy projektu a už tu byla další výzva. V říjnu proběhla rekultivace části dobývacího prostoru Cep II a členové týmu byli přizváni, aby se na jejím průběhu podíleli. Výsledkem je rozsáhlá plocha, na níž byl pouze vymodelován terén a v dalších letech bude sloužit ochraně přírody i vědeckému výzkumu. Desítky tůní, dvě rozsáhlé „laguny“, rozčlenění svahu malými kopečky a několik dalších „vychytávek“ vytvoří stanoviště pro ohrožené druhy, ale přispěje i k hlubšímu poznání přírodních procesů, které lze využít při obnově území narušených těžbou.

Jiří Řehounek

Znečištění ovzduší prachem ohrožuje zdraví i životy: 2 tisíce vážně nemocných a 6 tisíc mrtvých ročně

Znečištění ovzduší prachem vážně ohrožuje životy a zdraví obyvatel České republiky. Vdechování vzduchu znečištěného prachem má na svědomí asi 6 400 předčasně zemřelých a dva tisíce pacientů, kteří museli být hospitalizováni pro akutní srdeční nebo dýchací obtíže. Konstatuje to odborná zpráva Státního zdravotního ústavu o dopadech znečištění ovzduší na zdraví obyvatel v roce 2011. Miliony lidí totiž žijí v oblastech, kde je překračován limit pro znečištění ovzduší prachem daný zákonem i evropskou směrnicí.

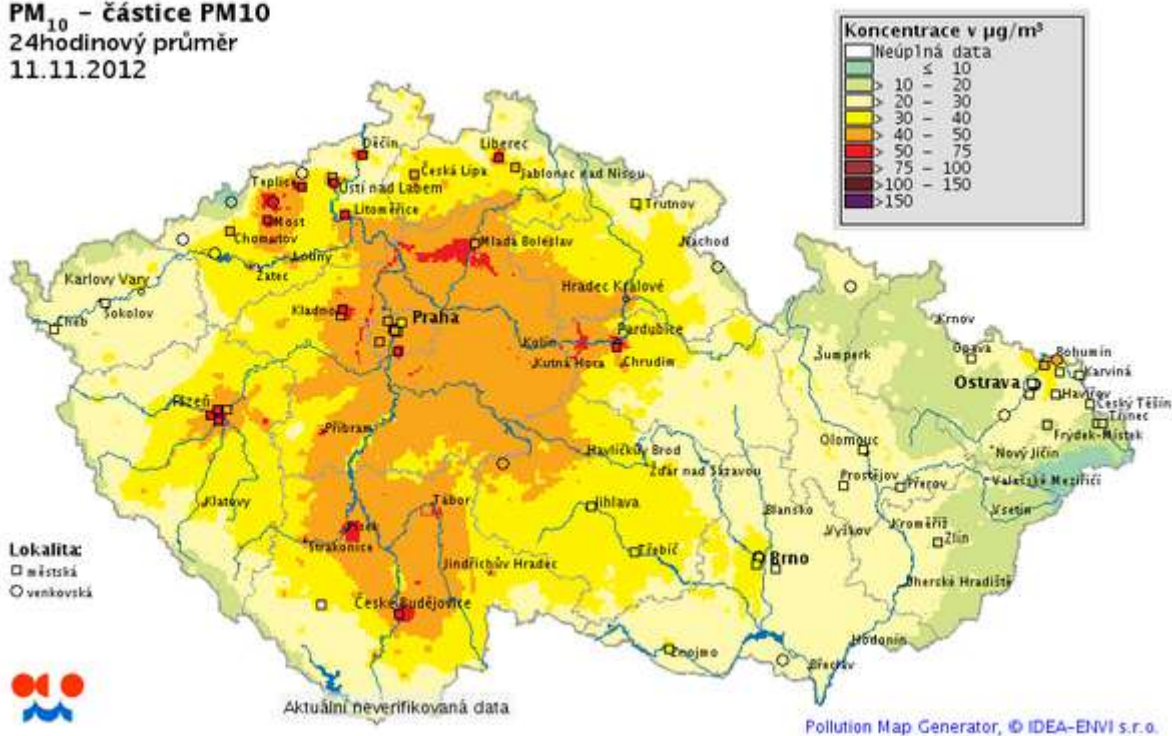
„Zpráva za hlavní zdroj znečištění ovzduší prachem ve městech označuje automobilovou dopravu. Specifická (a významně vyšší) pak zůstává zátěž v průmyslových lokalitách ostravsko-karvinské aglomerace. Alespoň jedno z kritérií překročení limitu bylo v roce 2011 naplněno na 89 ze 115 hodnocených měřících stanic. V místech, kde byl překračován limit pro znečištění prachem, přitom žilo 49% obyvatel monitorovaných sídel,“ uvedl Miroslav Šuta z Centra pro životní prostředí a zdraví a dodal: „Za alarmující považuji to, že hodnota doporučená Světovou zdravotnickou organizací (WHO) (roční limit 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) byla splněna jen naprosto výjimečně – pouze na 3 pozadových a 4 městských monitorovacích stanicích.“

V případě znečištění jemným prachem ($\text{PM}_{2,5}$) bylo dokonce doporučení WHO (10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) překročeno na všech hodnocených měřících stanicích! Zákonný roční limit (25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) byl překročen na 9 z 32 hodnocených stanic – v Bohumíně, Třinci, Ostravě, Přerově, v Brně a v Plzni.“

Jako poléťavý prach (PM_{10}) se obvykle označují částice s průměrem menším než 10 μm . Jako jemný prach ($\text{PM}_{2,5}$) jsou označovány částičky o průměru do 2,5 μm , které jsou schopny pronikat hluboko do dýchacího systému. Proto jsou považovány z hlediska lidského zdraví za nebezpečnější. Krátkodobé vdechování prachu zvyšuje počet

PM₁₀ – částice PM10
24hodinový průměr
11.11.2012

zánětlivých onemocnění plic, působí negativně na srdečně-cévní systém, vede ke zvýšení počtu hospitalizací a k vyšší úmrtnosti. Dlouhodobé působení prachu zhoršuje plicní funkce u dětí i dospělých, zvyšuje počet chronických obstrukčních onemocnění plic a snižuje délky dožití hlavně v důsledku úmrtí na srdečně-cévní a plicní onemocnění. „Česká republika porušuje limity, které se zavázala plnit v rámci evropské směrnice o ovzduší. Limity nesplnila ani v řádném termínu, ani v prodloužené lhůtě, která vypršela v červnu 2011 na základě výjimky udělené Evropskou komisí na základě české žádosti. Domnívám se, že vláda by měla urychleně přijmout opatření pro snížení emisí prachu z dopravy, která se osvědčila v zahraničí, jako jsou např. zavádění prachových filtrů u automobilů nebo stavební techniky s dieselovými motory, zpoplatnění vjezdu do městských center, snižování maximální rychlostí na vybraných silnicích nebo použití alternativních paliv v dopravě,“ uvedl Miroslav Šuta.

Tisková zpráva Centra pro životní prostředí a zdraví

I Jižní Čechy trápí znečištění prachem a benzo-a-pyrenem

Míra znečištění ovzduší v Táboře v tomto roce přesáhla legální hranice, když byl překročen počet dní, po které smí být porušen denní limit pro polévatý prach (PM10). I další místa v jižních Čechách však mají problémy se znečištěním prachem nebo rakovinotvorným benzo-a-pyrenem, které ohrožuje zdraví i životy lidí.

„Pro znečištění polévatým prachem (PM₁₀) povoluje zákon i evropská směrnice o ovzduší překročit denní limit (50 µg/m³) maximálně po 35 dnech během kalendářního roku. Monitorovací stanice v Táboře ale stačila dle údajů ČHMÚ překročit limit 36-krát už 9. listopadu,“ uvedl MUDr. Miroslav Šuta z Centra pro životní prostředí a zdraví a dodal: „Obyvatelé Tábora, ale také Českých Budějovic nebo Vodňan, i v uplynulých letech dýchali ovzduší, jehož znečištění výrazně překračovalo hodnoty doporučené Světovou zdravotnickou organizací (WHO) a v některých parametrech i platné limity.“

„Za nejnebezpečnější je považována frakce jemných prachových částic, které unikají typicky např. z výfuků dieselových automobilů. Tyto jemné prachové částice mají schopnosti vnikat až do plicních sklípků. Jsou příčinou zejména vážných srdečně-cévních onemocnění a způsobují i předčasná úmrtí,“ uvedl MUDr. Šuta a dodal: „Benzo-a-pyren je polycyklický aromatický uhlovodík schopný vyvolávat rakovinu, který vzniká při nedokonalém spalování např. v automobilových motorech, v průmyslových procesech nebo v lokálních topeništích.“

Tisková zpráva Centra pro životní prostředí a zdraví

Státní energetická koncepce bohatým přidá, chudým vezme

Po zářijové vládní roztržce o státní energetické koncepci ji ministr Kuba (ODS) vrátil k novému projednání ve středu 7. listopadu. Navzdory tomu, že prioritou dokumentu je „zvyšování energetické účinnosti a dosažení úspor energie v hospodářství i v domácnostech“, tak ministr plánuje růst celkové spotřeby paliv a energie na desítky let dopředu. Projednávání koncepce bude pokračovat posouzením jejich vlivů na životní prostředí a příležitost k vyjádření dostane i veřejnost.

Koncepce oprávněně předpokládá, že pokračováním současných trendů dojde k výraznému poklesu spotřeby energie na vytápění budov. Zároveň deklaruje snižování energetické náročnosti průmyslu a dopravy. Přesto podle ministra Kuby celková spotřeba energie vzroste do roku 2040 proti dnešku o 5,5 %. Důvodem pro nárůst spotřeby navzdory úsporám ve všech sektorech je podle Martina Kuby růst HDP. Přeloženo do běžné řeči to znamená, že ministr staví ekonomický rozvoj na hutnictví a těžkém průmyslu.

Renomovaný [Wuppertalský institut vypočetl pro Chytrou energii](#), energetickou koncepci ekologických organizací, že spotřebu paliv a energie lze v České republice do roku 2050 snížit na polovinu. Hrubý domácí produkt se má přitom do té doby bezmála ztrojnásobit.

Karel Polanecký z Hnutí DUHA řekl: „*Ministerstvo zřejmě ve svých výpočtech zohlednilo fakt, že opatření ke zlepšení účinnosti obsažená v energetické koncepci jsou naprosto ničemná. K deklarovaným efektům proto nedojde a spotřeba poroste k radosti těch, kdo na ní vydělávají. Domácnostem a firmám, které energii neprodávají, by se však víc líbilo, kdyby jejich spotřeba klesala. Možné to je i při ekonomickém růstu, stačí se podívat třeba do dánských statistik.*“

Další peníze hodlá Kuba získat od spotřebitelů podporou nových atomových reaktorů. Ministr pro ně požaduje garantovanou výkupní cenu elektřiny. Jedině tak je možné zajistit jejich uplatnění na trhu. Náklady na stavbu jaderných elektráren jsou totiž na rozdíl od obnovitelných zdrojů rok od roku vyšší. Protože má být zároveň zachován vysoký export elektřiny, hrozí, že jej zaplatí domácí spotřebitelé.

Podle [propočtů ekonomů z Candole Partners](#) by české spotřebitele taková podpora vyšla na téměř 17 miliard korun ročně. Rodina s průměrnou roční spotřebou 4 500 kWh by si připlatila o 1 434 Kč, tedy přinejmenším o 10 %. Ve Velké Británii, kde je diskutována obdobná forma podpory, přišli experti City Bank s odhadem, jakým podpora jádra zatíží domácí rozpočty - až 200 librami (6 400 Kč) ročně navíc.

Jaderná energetika je již dnes významně zvýhodněna omezenou odpovědností za případnou jadernou škodu. Dle Institutu pro pojišťovnictví při univerzitě v Lipsku by po odstranění této skryté podpory stála elektřina z jádra přinejmenším 3,50 Kč/kWh.

Tvrzení ministra průmyslu, že finanční podpora jaderné energetiky je reakcí na trh deformovaný podporou obnovitelných zdrojů, je excelentní manipulací. Je to přesně naopak - podpora obnovitelných zdrojů má vyrovnávat jejich handicap vůči ostatním energiím, v jejichž ceně není zpoplatněno poškozování životního prostředí nebo odpovědnost za jadernou škodu.

Problémem státní energetické koncepce je také pokračující masivní vývoz elektřiny, i když ministr Kuba či jeho náměstek Šolc [veřejně tvrdí](#), že počítají s jeho omezením. ČR je v současnosti čtvrtým největším vývozcem elektřiny na světě (po Paraguayi, Francii a Kanadě). V prvním pololetí letošního roku šla na vývoz třetina tuzemské výroby elektřiny. Materiál předložený vládě navrhuje vysoký export zachovat: zatímco v roce 2010 bylo vyvezeno 54 PJ elektřiny, návrh koncepce počítá s exportem 54 PJ ještě v roce 2025 a dokonce 49 PJ v roce 2040. Ministr Kuba a jeho úředníci tedy buď obsah koncepce neznají, nebo o ní systematicky lžou.

Projednání kontroverzní surovinové politiky, do které ministerstvo průmyslu koncentrovalo většinu svých ekologicky škodlivých plánů, se odkládá minimálně na konec roku. Surovinová politika zcela otevřeně počítá s prolomením platných limitů těžby hnědého uhlí, zbouráním Horního Jiřetína a Černic, s vrácením vyvlastňovacích paragrafů do horního zákona (přičemž Parlament právě schválil jejich zrušení) nebo s otevřením nových uranových dolů na Jihlavsku a v Podještědí. Po odporu ve vládě však návrh surovinové

politiky dnes k hlasování vůbec předložen nebyl, a to navzdory deklaraci ministerských úředníků, že oba dokumenty k sobě neoddělitelně patří.

Jan Rovenský z Greenpeace řekl: „V Horním Jiřetíně, Černicích a Litvínově se dnes mají důvod napít na radost – a u Tykačů a Dienstlů zapíjet žal. Vláda dala jasně najevo, že energetická politika s uhlím za limity minimálně v nejbližším čtvrtstoletí nepočítá a počítat nebude. Tomu by se měla přizpůsobit i surovinová politika, jejíž přípravu ministerstvo průmyslu odložilo. Bylo by absurdní, aby Kubovi úředníci dál zoufale hledali cestu k bourání obcí kvůli těžbě uhlí, které podle energetické koncepce nepotřebujeme.“

Dnešní výsledek jednání vlády nelze v žádném případě považovat za konečný. Ministerstvo a vláda dosud ignorovaly zákony, které ještě před schválením koncepce vyžadují posouzení jejího vlivu na životní prostředí (tzv. SEA). Proces SEA umožňuje, aby se s návrhem koncepce seznámila široká veřejnost a měl by také zajistit, že nejkontroverznější návrhy, jako může být např. pokračování těžby uranu, budou posouzeny v několika variantách. Vláda pak na základě stanoviska SEA, které vydá Ministerstvo životního prostředí, bude moci rozhodnout o budoucnosti české energetiky kvalifikovaně, se znalostí připomínek veřejnosti a alternativ, které co nejméně zatíží životní prostředí občanů.

Jan Šrytr z Ekologického právního servisu doplnil: „Způsob, jakým se ministr Kuba snaží prosadit své osobní představy o energetice, je klasickým případem salámové metody. Projednání kontroverznější, respektive co do obsahu konkrétnější surovinové politiky, Kuba odložil patrně na dobu, kdy čeká opadnutí odporu koaličních partnerů. Silově a bez ohledu na zákony se nyní snaží protlačit alespoň tu část, která by umožnila realizaci některých jeho plánů – například dotování cen jaderné energie z kapes spotřebitelů. Na tahu je teď ministr Chalupa, aby Kubovy představy zkorigoval.“

Edvard Sequens, čerpáno z tiskových zpráv Calla, Centrum pro dopravu a energetiku, Ekologický právní servis, Hnutí DUHA, Greenpeace, Zelený kruh

Ministerstvo odmítlo Australanům přístup k uranu

Ministerstvo životního prostředí zamítlo žádost firmy Urania Mining o stanovení průzkumného území na vyhledávání uranu v oblasti Plouznice na Liberecku. Sdružení Calla, jako účastník řízení, toto odmítnutí pro rizika, které by přinesla budoucí těžba, požadovalo rovněž.

Žádost firmy z roku 2008 již jednou ministerstvo odmítlo, ale ta uspěla u Městského soudu v Praze, který z důvodu nesouladu stanovisek státní správy zamítavé rozhodnutí zrušil. Díky tomu, že nyní Ministerstvo průmyslu vyjádřilo jasný názor, že žádost Urania Mining s.r.o. není v souladu s platnou státní surovinovou politikou, byl tento rozpor vyřešen.

Obyvatelé v oblastech nad uranovými zásobami si však mohou oddychnout pouze dočasně. Ministerstvo průmyslu a obchodu plánuje v novém návrhu surovinové politiky zcela zásadně přehodnotit přístup k ukončení těžby uranu na území České republiky. Chtělo by otevřít těžbu uranu u Brzkova na Jihlavsku. V delším časovém horizontu je uvažováno také o těžbě větších uranových zásob na Liberecku v oblasti rozsáhlých podzemních zásob pitné vody.

Technologická agentura ČR již vyhlásila veřejnou zakázku za 6,7 milionu korun, která má zhodnotit možnosti těžby v této oblasti. A v klidu nemohou být obyvatelé ani nad dalšími ložisky, protože stát by chtěl nově zrevidovat všechny své uranové zásoby.

Edvard Sequens ze sdružení Calla řekl: „Pochopitelně vítáme, pokud stát odmítá povolovat další těžbu uranu poté, co škody po jeho těžbě ve výši desítek miliard korun budeme splácet ještě desítky let. Bohužel ministr Kuba hodlá otvírat nové doly na uran. Chce jen, aby ložiska zůstala schována pro státní podnik DIAMO.“

Edvard Sequens

Cena Sonne+Freiheit 2012 putovala také do Lodhého

Již posedmé mohl udělit rakousko-český antiatomový spolek Sonne+Freiheit svou tradiční cenu. Oceňovány jsou zpravidla osoby na obou stranách hranice za jejich velké zásluhy a příkladné nasazení v ekologické a/nebo kulturní oblasti. Udílení cen se koná vždy v období kolem výročí referenda o odmítnutí uvedení do provozu jaderné elektrárny Zwentendorf rakouskými občany dne 5. 11. 1978.

Doposud byli oceněni:

- * 2006: Jan Jakeš, Holarovice
- * 2007: Antonín Pelíšek, České Budějovice
- * 2008: Josef Mach (Věžovatá Pláně) a Alfred Klepatsch (Windhaag/Freistadt)
- * 2009: Tým Waldviertlerského energetického stálého stolu, Josef Janda (Věžovatá Pláně)
- * 2010: Roland Egger+Gabi Schweiger, Atomstopp OÖ, Petr Petrlík (Planá u Českých Budějovic)
- * 2011: Rosemarie Denk (Rainbach bei Freistadt), Růžena Šandová (Kaplice)
- * 2012: Irmgard Schmied (Dallein), Jiří Dvořák (Lodhého)

Irmgard Schmied z rakouského Dallein se podařilo s podporou dalších osob na severu Dolního Rakouska sebrat více než 3 000 podpisů proti dalšímu ohrožování jadernou elektrárnou Dukovany a spolu s aktivisty sdruženými kolem Waldviertlerského energetického stálého stolu (oceněnými v roce 2009) položit pevné základy pro dynamické přeshraniční antiatomové hnutí v severní části Dolního Rakouska. Toto by mělo přispět k urychlení energetické revoluce a kulturně a historicky navázat na rakousko-českou spopolitost.

Jiří Dvořák z jihočeského Lodhého se ve svém působení ve funkci starosty příkladně zasadil za svou obec a lepší budoucnost regionu. Lodhého, který leží nedaleko Jindřichova Hradce, je jedním ze

zvažovaných míst v Čechách, která byla vybrána jako případná místa pro zbudování konečného úložiště vyhořelého jaderného paliva. Mimo jiné organizoval v obci referendum, ve kterém se obyvatelé téměř sto procenty hlasů vyslovili proti tomuto plánovanému projektu a spolu s kolegy starosty z ostatních dotčených obcí dosáhli toho, že se rovněž také Jihočeský kraj vyslovil proti umístění úložiště na svém území a také proti výstavbě bloků 3 a 4 jaderné elektrárny Temelín. Změněné politické poměry, které nastaly také díky demokraticky pochybným aktivitám jaderné lobby znamenaly ale bohužel obrat k horšímu jak pro práci pana Dvořáka, tak také s ohledem na výstavbu Temelína.

Jak pan Dvořák, tak také paní Schmied si právem zasloužili ocenění Sonne+Freiheit a chtějí se společně a s podporou spolku Sonne und Freiheit nadále zasadit za lepší budoucnost své vlasti. Cena sestává z akcie největší rakouské společnosti zabývající se větrnou energií W.E.B. (www.windkraft.at) v hodnotě cca 400 EUR, jakož i z věcných cen. Toto ocenění má spojit dohromady tyto tak znamenité osobnosti na obou stranách hranice a posílit výsledek jejich společného snažení. Finanční prostředky na cenu pochází z darů a výtěžků z jazykových kurzů, mimo jiné z intenzivního týdenního kurzu konaného ve Věžovaté Pláni, první české obci sdružené ve spolku Klimabündnis, kde učitelé pracovali bez nároků na honorář.

Spolek Sonne und Freiheit (www.sonneundfreiheit.eu) vznikl v souvislosti s hnutím odporu proti Temelínu. Díky sponzorským darům mohlo být instalováno mimo jiné solární zařízení na obecním úřadu ve Věžovaté Pláni (první česká obec sdružená ve spolku Klimabündnis). Mezi lidi na obou stranách hranice bylo roz distribuováno víc než 250 solárních rádií se svítilnou. Spolek se podílel na „majákových projektech“ (www.energiebezirk.at) a projektech iniciovaných Waldviertlerským energetickým stálým stolem (Schrems, Merkenbrechts). Jako součást hornorakouské antiatomové ofenzivy jsou dále vyhotovovány [překlady z mezinárodního antiatomového hnutí](#). Přitom je sledován cíl globálního propojení protijaderného hnutí ruku v ruce s transformací energetiky směrem k obnovitelným zdrojům. Ústřední roli hrají kulturní a přeshraniční aspekty.

Tiskovou zprávu Sonne und Freiheit zkrátil Edvard Sequens

Politizace MŽP brání čerpání evropských fondů

Evropská komise upozorňuje vládu České republiky, že politizace veřejných institucí je jednou z hlavních zábran v čerpání Evropských fondů. Poukazuje především na nahrazování odborníků straníky ve státní správě. Ekologické organizace dlouhodobě upozorňují, že hlavní příklad takové politizace představuje Ministerstvo životního prostředí pod vedením ministra Chalupy.

Kritický dokument Evropské komise reaguje na dosavadní přípravu Evropských fondů na období 2014 – 2020 v České republice. Eurokomisař pro regionální politiku Johannes Hahn dnes uvedl, že rozvrstvení ministerstev poškozuje českou konkurenceschopnost: „Když tyto lidi vyměníte, musíte pak začít úplně od nuly. Je potřeba více stability, není dobré zbavovat se úředníků, kteří mají znalosti a zkušenosti“.

Asociace nevládních organizací Zelený kruh varuje před personálním rozvrstvením Ministerstva životního prostředí, který má dle Chalupových plánů pokračovat i v následujícím roce. Odvolávání odborníků a dosazování straníků ODS na jejich místa, kteří o daných tématech nic nevědí, kritizují dlouhodobě nejen ekologické organizace i ostatní parlamentní strany.

Mgr. Júlia Sokolovičová uvádí: „Na současném Ministerstvu životního prostředí jsou pozice od náměstků až po některé referenty obsazené novými lidmi na základě stranické knížky. Dříve na MŽP bývali odborníci, Chalupa ale na expertní místa dosadil straníky, kteří nemají v daných tématech profesní zkušenost. Evropská komise nyní upozorňuje, že hrozí, že taková nefunkčnost státní správy může stát Českou republiku desítky miliard korun.“

Mgr. Daniel Vondrouš uvádí: „Ministr Chalupa důsledně preferuje stranickost před odborností. Zajistil tak dobře placenou práci dlouhé řadě stranických kolegů. Znemožnil tím ale zároveň MŽP dělat svou práci a nyní navíc může připravit Českou republiku o desítky miliard korun z eurofondů.“

K nutnosti upozornit na tuto skutečnost došla ekologická sdružení, která se 14. 11. setkala na semináři Oborové platformy ekologických nevládních organizací v Praze. Oborová platforma v současnosti sdružuje 111 ekologických občanských sdružení.

Tisková zpráva Zeleného kruhu

Problém se stromy

Stromy, velcí hnědozelení obři z podivného světa zvaného „příroda“ drze pronikají do našeho nejbližšího okolí. Chvilku nedáváte pozor a už ho máte před domem, nebo dokonce na zahradě. Pyšně rostou až k nebesům a nesnesitelně překážejí. Naštěstí jsme lidé rozumní, a vybaveni pilami a sekerami můžeme problém „kdo z koho“ jednoduše vyřešit.

Neřesti stromů jsou skutečně rozmanité. Tak za prvé, ať už jsou kdekoliv, stíní nám. Jak překvapivé, že objekt o výšce deseti metrů vrhá stín. Divím se, že při snaze o eliminaci tohoto jevu člověk dosud nezakryl Slunce. Snad jen proto, že je dostatečně daleko. Druhý prohrěšek je o poznání vážnější: padají z nich listy. Ať už jehličnaté nebo listnaté, všechny bez výjimky zákeřně opadávají a hyzdí tím své okolí. Vyrábějí nekonečné hromady snadno a bezezbytku recyklovatelného biologického odpadu, se kterým si nevíme rady. Zanášejí chodníky, předzahrádky, rýny i náhrobky. Nutí nás vzít dvakrát do roka hrábě a jít to uklidit.

Přečetl jsem na dvě stovky žádostí o povolení kácení stromů z „velkých“ Českých Budějovic, „menšího“ Hodonína a „malé“ Moravské Nové Vsi. Důvody v žádostech bývají různé. Osobně u mě vede oznámení, že strom narušuje kolorit daného místa. Narušení krajinného rázu stromem je také citováno poměrně často. Kolorit jihomoravské vísky pak pravděpodobně narušuje

každý, kdo na sobě momentálně nemá kroj, v ruce demižón, nebo nemaluje namodro žudra svého domku.

Stromy také sobecky odčerpávají vláhu z širokého okolí. Nejvíce tehdy, pokud jsou daleko od novostavby, zhruba v těch místech kde byste rádi měli garáž. V těsné blízkosti zase kořeny prorůstají základy a narušují stabilitu domu. Prostě jak se to zrovna hodí. To že pravidelně seřezávaná vrba vytáhne zpod základů vodu lépe než pumpa a izolace dohromady, což dobře věděli naši dědové, se prostě neujalo. Prastará třešeň nevhodným způsobem zakrývá průčelí historické stavby, byť se jedná o novou přístavbu administrativních budov.

Šišky a jehličí okyselují půdu, a vlastně ji tím otravují. Konečně důvod, proč zatočit se smrkem tam, kde chceme mít anglický trávník. Vyrašily nám malé semenáčky? Pokácejme tedy zrovna mateřský strom, abychom si jednou do roka nemuseli zašpinit ruce od hlíny. Agresivní pyl ulpívá na fasádě domu a špiní okna. Téměř jej nejde odstranit. Tedy pokud se nám nechce mýt okna.

Stačí jen chvilka nepozornosti, a za jedním kouskem přírody se přihnou další, o které nestojíme. Ptáci hnízdící na stromech, znečišťující své okolí trusem. Brouci a ostatní zástupci hmyzí říše, veverka. Zlé vosy kroužící s nabroušeným žihadlem okolo ovocnáčů. Inu, stromy prostě představují v našem vyasfaltovaném a vybetonovaném světě obloženém dlaždicemi nebezpečné zlo. Obtěžují nás na každém kroku svou přítomností, vůní, plody, věčně zeleným jarním optimismem.

Všechny uvedené příklady mají jedno společné: skutečně se zakládají na pravdě. Stromy skutečně stíní, opadávají, rostou a „přitahují“ další život. Je ale skutečně důstojným jednáním nejrozumnější bytosti na planetě Zemi, člověka, stěžovat si na samozřejmosti, namísto toho aby se jim konečně přizpůsobil? Neusnadňujeme si to až příliš? Zatímco hledáme malicherné výmluvy, proč nám ta či ona dřevina překáží, přicházíme o poslední zbytky zeleně ve svém okolí. Břeclavští vykáceli alej v Bořím lese, jedno z posledních míst výskytu vzácných tesaříků v ČR. A tuhle zase Týnčani si vyčistili svůj hřbitov od bříz, a pozbyli hnízdiště sov.

A my? Nemusíme jistě chodit pro příklady daleko. Že strom, někdy může lidem vadit, s velkou námahou pochopím, ale odkud se v nás bere ta preference dlaždic, asfaltu a betonu? Touha po všeobecném odlesnění našeho nejbližšího okolí a vyhubení jakékoliv formy života, která se k nám neopatrně přiblíží? Vidět dál, to chce vysoko vyrůst. Nebo jsme opravdu tak malí?

Mgr. Radomír Dohnal, se svolením autora převzato z www.priroda.cz

Dvakrát měř a jednou řež aneb Stručný návod, jak (ne)kácet biologicky cenné stromy

V poslední době jsem v poradně Cally několikrát řešil dotaz, který se týkal broukovišť. Rád vyhovuji, ale vždy přidávám dovětek, že broukoviště by mělo být nouzovou variantou, obzvláště u biologicky cenných stromů. Každý zásah do takového stromu je přitom nutné považovat za nebezpečný, protože změní podmínky uvnitř stromu. Co je tedy optimálnější než broukoviště? Pokusil jsem se seřadit možné přístupy k žádostem o kácení stromů od nejlepšího po nejhorší, samozřejmě z pohledu ochrany přírody:

1. **Nedělat nic.** Pokud je důvodem žádosti třeba prostý fakt, že ze stromu na podzim padá listí do okapů a v létě kape medovice od mšic na zaparkovaná auta, netřeba se znepokojovat s udělováním výjimky ke kácení. Neexistuje totiž žádný veřejný zájem, který by mohl převýšit zájem na ochraně onoho stromu. V ostatních případech je dobré přizvat k rozhodování odborníka, který posoudí zdravotní stav dřeviny.
2. **Prořezat, ořezat, snížit těžiště.** Pokud je strom potencionálně nebezpečný, měl by být ořez první zvažovanou variantou. Měl by ho samozřejmě provádět zkušený arborista, v případě osídlení stromu ohroženými druhy hmyzu (u starších stromů vždy) má být přítomen také entomolog. Pozor je nutné si dát především při ořezávání větví s větším průměrem, které mohou hostit vzácné druhy.
3. **Zachovat alespoň část stromu.** Ořezání stromu na torzo nebo na vysoký pařez je přijímáno rozporuplně. Bez problémů ho lze použít v případě mrtvých stromů, u živých se dostáváme na hranu současné legislativy. Osobně si myslím, že leckteré torzo lze označit za ořez a že se to týká např. i lip, které byly kdysi řezány na hlavu a později byl řez zanedbán. V těchto případech se totiž jedná o jediný zásah, který takovým stromům dává šanci dále přežít.

4. **Pokácet a znovu vztyčit.** Teprve u čtvrtého bodu se dostáváme k broukovištím. O nejlepší variantu se jedná pouze v případě, že kácení je jedinou možností. Třeba když je statika stromu natolik narušená, že hrozí akutní ohrožení lidí. Za hlavní výhodu broukovišť bych považoval možnost zachovat vertikální polohu kmenu a jeho orientaci ke světovým stranám. Nevýhodou je ztráta části kmenu, která je pod zemí, pro většinu specializovaných druhů brouků, a především rychlé vymizení druhů živého dřeva, které mohou v mrtvém stromě maximálně dokončit svůj vývoj. Broukoviště bychom měli vytvářet co nejbližší od místa kácení, protože jakýkoli transport nepříznivě ovlivňuje podmínky uvnitř kmenů.
5. **Pokácet a ponechat na místě.** Pokud už musíme strom opravdu pokácet a nelze ho znovu vztyčit, je vždy lepší ponechat ho ležící na místě kácení. Můžeme totiž předpokládat, že v něm žijící brouci najdou v blízkém okolí jiné vhodné stromy pro svůj život. Oproti opětovnému vztyčení kmenu v broukovišti je hlavní nevýhodou tohoto postupu urychlení rozkladu při kontaktu s půdou a napadení larválních stadií hmyzu plísněmi.
6. **Pokácet a odvézt.** Odvezení stromu na jiné místo, kde mohou larvy brouků dokončit svůj vývoj, je problematické zejména u druhů, které nejsou příliš mobilní. Příkladem může být páchník hnědý, jehož dolet je silně omezený. Tuto variantu bych doporučil pouze tehdy, pokud na místě kácení akutně hrozí krádeže ponechaného dřeva. Takový kmen je lepší odvézt na bezpečné (co nejméně vzdálené) místo, než aby skončil v kamnech i s brouky.

K tomu všemu je ještě zapotřebí dodat, že za biologicky cenné stromy považujeme nejen takové, v nichž je aktuálně potvrzen výskyt zvláště chráněných druhů živočichů (nejčastěji brouků). Důležité jsou i stromy, které by je mohly hostit, protože během kácení se mnohdy objeví vnitřní dutina, která nebyla při rozhodování rozpoznána. V neposlední řadě je třeba myslet i na stromy, které dosud pro specializované brouky vhodné nejsou, ale v budoucnu po vytvoření dutin budou. Tady se bohužel dostáváme k výkladu zákona, podle něhož je biotopem chráněného brouka pouze strom, ve kterém žije, nikoli celá alej. Ale to už je na jiné povídání.

Broukoviště jsou poměrně drahá, vyžadují péči a nevydrží dlouho. Pokud chcete pomoci ohroženým broukům, mnohem lepší je zavedení ořezu stromů v alejích na hlavu, podobně jako u hlavatých vrb. Ořezávané stromy rychle vytvářejí dutiny, místa po ořezaných větvích nabízejí broukům obnažené mrtvé dřevo. A protože ořezávané stromy jsou nízké a stabilní, mnohdy žijí déle než stromy neořezávané (např. ořezávané vrby mohou žít i dvakrát déle než neořezávané). Hlavaté stromy tedy mohou broukům nabízet dutiny a další vzácná stanoviště i stovky let. Proto je ořez mnohem vhodnějším nástrojem ochrany organismů vázaných na mrtvé dřevo než broukoviště. Nelze pochybovat ani o tom, že živá i mrtvá stromová torza či hlavaté stromy mohou poskytnout i estetický zážitek a mají v naší krajině tradici.

V poslední době se objevují pokusy o ospravedlnění kácení právě vytvořením broukoviště. Původně dobrá myšlenka tak může posloužit i jako zástěrka ke kácení biologicky cenných stromů („Přece vytvoříme broukoviště, tak co byste ještě chtěli?“). Broukoviště prostě mají svoje limity, proto by je neměl nikdo navrhnout, povolovat nebo vytvářet bez rozmyslu a s lehkým srdcem. Vždy je třeba mít na paměti, že existují i lepší způsoby, jak zároveň zajistit bezpečnost lidí a vhodné podmínky pro ohrožené brouky.

Jiří Řehounek (konzultace k textu: Lukáš Čížek, Jakub Horák, Milan Boukal & Martin Škorpík)

Příkrmováním pomáháme ptákům přežít zimu

Zima dorazila i do nížin a přátelé ptáků instalují na okna a balkóny krmítka. Začíná období příkrmování ptáků a tak je nejvyšší čas si připomenout, co mají naši ptáci nejraději a co do krmítek nepatří. Nejvhodnější potravou pro příkrmování ptáků jsou semínka slunečnice a drcené vlašské ořechy. V menší míře, jako doplněk, je možné přidat semena máku, řepky, prosa, loupaného ovsu a pšenice. Pokud některá semena v krmítku zůstávají bez povšimnutí a ptáci je nežerou, je lepší je do krmítka již nedávat. Tam, kde krmítka navštěvují výhradně vrabci domácí nebo polní, je vhodné jim přilepšit strouhankou ze suchého bílého pečiva. V obchodech můžete koupit i různé směsi pro zimní příkrmování ptáků, nejlepší jsou však ty, ve kterých jsou převážně semena slunečnice.

Nejčastějšími návštěvníky krmítek jsou sýkora koňadra a modřinka, zvonek zelený, vrabec domácí a polní a kos černý. Ojedinele se na krmítkách a v jejich okolí objevují i čížci lesní, stehlíci, sýkora uhelníček, sýkora babka, brhlík lesní, pěnkava jikavec, pěnkava obecná, hýl obecný, dlask tlustozobý, drozd kvíčala, drozd cvrčala, červenka a strakapoud velký. Za nejvzácnější a nejkrásnější skvost krmítek je ochránce ptáků považován brkoslav severní.

Pro kosy, kvíčaly, cvrčaly a brkoslavy jsou největší pochoutkou jablka a plody jeřabin. Můžete je zavěsit na větev před okno nebo kolem krmítka. Sýkorky, brhlíky a strakapoudy spolehlivě přiláká zavěšený hovězí lůj. Někteří ptáci, jako například pěnkavy, jikavci a chocholouši, nejraději sbírají semena na

zemi pod krmítkem a tak není na škodu, když nějaká semena vypadnou. Do krmítek naopak v žádném případě nepatří zbytky jídel z kuchyně, chleba a slané pečivo. Ptáci by mohli po jejich pozření uhynout.

Čím pestřejší jídelníček ptákům nabídnete a čím je přírodě bližší okolí vašeho krmítka, tím více druhů na něm a v jeho okolí můžete pozorovat. Ptáci sice zatím nejsou na krmítkách životně závislí, ale rádi si přilepší potravou ze snadno dostupného zdroje. Až později nastanou kruté mrazy, potrava z krmítek jim může zachránit i život.

Pokud si nejste jisti, jaký ptačí druh se objevuje na vašem krmítku, pak návštěvníky vyfotťte, nakreslete nebo dobře popište a zašlete dotaz do Moravského ornitologického spolku v Přerově na e-mail: mosprerov@seznam.cz. Ornitologové vám rádi pomohou s určením.

Jiří Šafránek, MOS - ČSO

Po stopách rysů s Hnutím DUHA

Jen málokdo z nás viděl na vlastní oči rýsa ostrovida (*Lynx lynx*) ve volné přírodě. Můžeme ho sice spatřit v zoologické zahradě, ale přesto zůstává způsob života tohoto plachého zvířete zahalen spoustou neznámého. A právě proto nás láká k odhalování zajímavostí a pátrání po jeho stopách. Můžeme prohlásit, že naše jediná divoce žijící kočkovitá šelma nemá v šumavských a beskydských lesích, kde se vyskytuje, právě na rúžích ustláno. Pro mnoho pytláků představuje vzácnou trofej a kromě toho bývá považován za škodnou, která nemá v české přírodě místo. O tom, že rys do volné přírody patří a zaslouží si zákonnou ochranu i naši pozornost, se každý rok přijíždějí na Šumavu přesvědčit desítky dobrovolníků Hnutí DUHA.

Noví zájemci o rýsí hlídky se začátkem zimy účastní víkendového školení, na kterém získávají od odborníků znalosti o výskytu, chování a ochraně nejen rysů ale i vlků a medvědů, kteří na území ČR také žijí. Kromě toho vyrážejí ve skupinkách do terénu, aby si vyzkoušeli, co se během přednášek a debat naučili. Základem je fotografování nebo sběr pobytových znaků šelem, tedy stop a chlupů, případně i trusu. S jejich pomocí pak dobrovolníci určují, které zvíře se v dané lokalitě pohybovalo, a jeho výskyt zaznamenávají do

mapy. Stopy rysa nalezené v terénu mohou být někdy zaměněny za psí stopy, a proto je dobrovolníci odlévají sádro, aby se mohly uchovat a lépe určit.

Kromě poznávání a vzdělávání mají hlídky probíhající od listopadu do března za cíl také odrazovat případné pytláky od nelegálního lovu, který je pro rysy vážnou hrozbou. Přestože se díky reintrodukci na Šumavu v 80. letech stavy rysů u nás postupně zvyšovaly, během let 1998–2003 byl zaznamenán opětovný pokles asi o 30 % vzhledem k předchozímu období. Rysí hlídky umísťují na stromy cedulky s informací, že rysy jsou chráněni zákonem a území je hlídáno. Tím se snižuje chuť pytláků zvířata zabíjet.

Hnutí DUHA spolupracuje při rysích hlídkách s odborníky z CHKO Šumava a na vyhodnocování dat o výskytu se podílejí diplomanti Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Ochrana velkých šelem je velmi zajímavou aktivitou také pro dobrovolníky na druhém konci republiky, kde místní skupina Hnutí DUHA Olomouc ve spolupráci s CHKO Beskydy organizuje vlčí hlídky v Jeseníkách a v Beskydech.

Víkendové školení, které letos proběhne od 30. listopadu do 2. prosince v Prachaticích je určeno zájemcům o ochranu velkých šelem, kteří mají chuť účastnit se rysích hlídek pravidelně v průběhu celé sezóny. Dozvíte se informace o životě naší největší kočkovité šelmy, naučíte se rozeznávat její stopy a další pobytové znaky. Více informací naleznete na www.selmy.cz, přihlášky zasílejte na rysi.hlidky@hnutiduha.cz.

Petra Švambergová

Strakonická ropná skvrna

Ekoporadna při Šmidingerově knihovně vyhlašuje soutěž Strakonická ropná skvrna. Viděli jste ve Strakonících či okolí místo, věc nebo situaci, která odporuje dobrým mravům ve vztahu k životnímu prostředí? Objevili jste na svých toulkách černou skládku, zničenou zeleň nebo konání, které do přírody rozhodně nepatří? Ukažte to ostatním a ještě můžete vyhrát. Zašlete fotografii s datem a co možná nejpřesnějším popisem lokality na jan.juras@knih-st.cz.

Pět nejlepších (nejabsurdnějších) příspěvků vybere porota, autoři získají ceny z obchodu zdravé výživy U Hroznu a od Odboru životního prostředí Strakonice. Všechny fotografie s popisem budou zveřejněny v rámci výstavy Artwall v lednu 2013 a v Týdeníku Strakonicko. Zdokumentované přestupky se pokusíme ve spolupráci s Odborem životního prostředí vyřešit. Uzávěrka došlých fotografií je 15. prosince 2012.

Mapujte černé skládky

Podzim je ročním obdobím, kdy opadané stromy a keře začínají odhalovat rozšířený nešvar, kterým jsou černé skládky nejen v přírodě, ale i přímo ve městech a obcích. Jejich rozmanitost je obrovská. Někde mají podobu několika pytlů pohozených v příkopě, jinde jde skoro o kompletní vyhozené vybavení domácnosti včetně neodmyslitelného autovraku, v nejhorším případě pak skládky mohou obsahovat i nebezpečné průmyslové odpady. Pokud na takovou skládku narazíte, můžete si buď jen zanedávat, nebo můžete přiložit ruku k dílu. Stačí vzít chytrý mobilní telefon, skládku zdokumentovat a obratem nahrát na web ZmapujTo.cz. Jak skládky mapovat

„Postup pro ohlášení skládky je jednoduchý – každý, kdo ji najde a má po ruce chytrý telefon, si může za pár vteřin zdarma stáhnout aplikaci TrashOut. S její pomocí pak do interaktivní mapy označí, kdy, kde a jak velkou skládku našel“ sdělil nám jeden z autorů projektu Miroslav Kubásek. *„Každé hlášení obsahuje GPS polohu, fotografie, velikost a typy odpadů nelegální skládky, případně může obsahovat volitelný komentář. Záznam se do dvou hodin zobrazí v interaktivní mapě na webu ZmapujTo. Mobilní aplikace TrashOut je*

dostupná pro platformy Android, iPhone a Windows Phone, v brzké době bude rozšířena i na další platformy.“

Aby nebyl projekt jen bezzubou černou listinou, ale měl možnost s likvidací skládek skutečně pomoci, nabízí autoři službu pro města a obce, která kromě okamžité informace, že na území obce byla nahlášena nelegální skládka, kterou je třeba zlikvidovat, umožňuje úřadu na svůj web umístit i statistiku, která v reálném čase zobrazí počty nahlášených a vyčištěných skládek.

Nový Lískovec je pilotní brněnskou městskou částí, která internetový projekt testuje. „Zatím se teprve doladuje, jak by měl systém fungovat,“ dodává referent pro životní prostředí Michal Šípek, „v našem okolí je ale nahlášeno několik skládek. Budou-li lidé aktivní, budeme o skládkách dřív vědět a můžeme zamezit jejich rozrůstání,“ podtrhl Šípek, „do budoucna budeme chtít uvádět také informace, jak se skládka odstranila a kolik to stálo peněz.“

„Včasné odhalení černé skládky je důležité zejména proto, že z nezabezpečené černé skládky mohou unikat škodlivé či jedovaté látky do ovzduší, půdy i vody. Podle druhu materiálu může hrozit i nebezpečí vznícení a následného požáru, nemluvě o ohrožení bezpečnosti a zdraví Vašich dětí či zvířat“, vysvětlil nám odborník na problematiku odpadů Aristid Franc.

Místem, kde můžete získat více informací o problematice černých skládek v ČR je webová stránka <http://www.Zmapujto.cz>. Zde si například na přehledné mapě můžete prohlédnout, zda se nelegální skládka nenachází i ve Vašem okolí, součástí je mimo jiné integrovaná katastrální mapa, kde si uživatelé mohou zjistit údaje o vlastníku parcely, na které se černá skládka nachází.

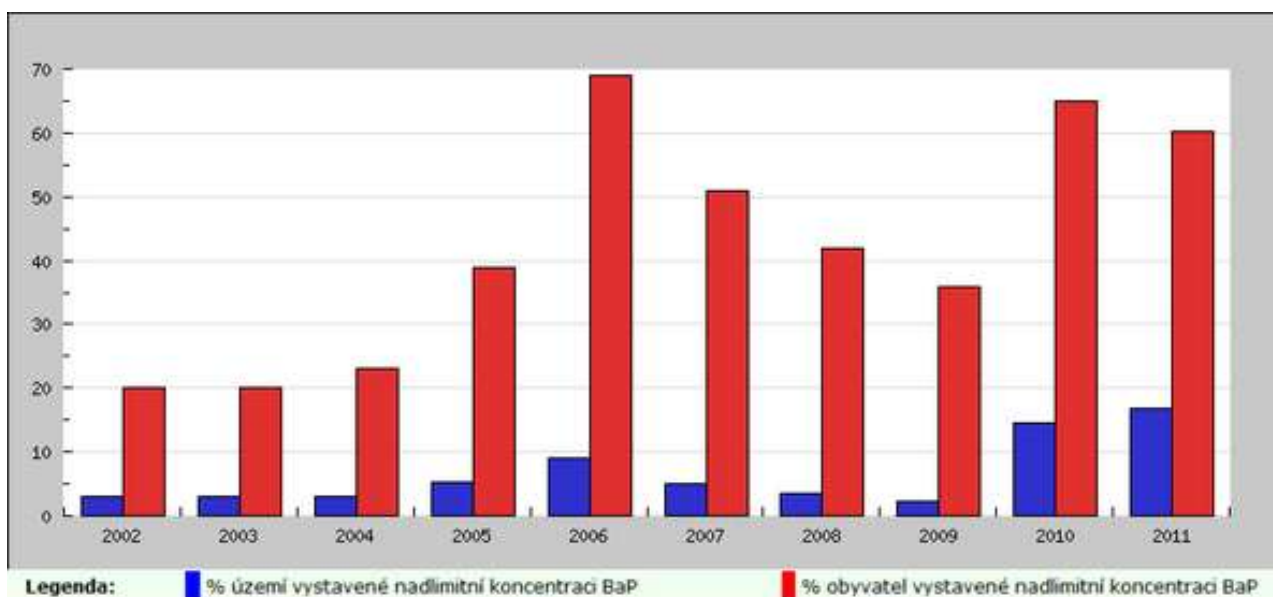
„Pokud Vám výskyt černých skládek není lhostejný a chcete přispět k čistotě naší přírody a prostředí v němž žijeme, neváhejte a mobilní aplikaci TrashOut si zdarma nainstalujte“, apeluje spoluautor projektu Miroslav Kubásek. „Nikdy totiž nevíte, kdy a kde na černou skládku narazíte...“

www.enviweb.cz

GRAF MĚSÍCE

Procento území a obyvatel ČR vystavených nadlimitní roční průměrné koncentraci BaP [%]

Zdroj: ČHMÚ

Pozvánky na akce

Calla a Zelený kruh Vás zvou na seminář

Česko bez uhlí a atomu

Jak vypadá dnešní česká energetika a jakou cenu platíme za závislost na fosilních palivech a atomu? Jak se mění energetický svět okolo nás? A kam budeme směřovat? Potřebujeme další reaktory v Temelíně nebo máme i jiné cesty? Vystačíme si jen s obnovitelnými zdroji?

Kdy: 21. listopadu 2012, od 16 do 20 hodin

Kde: v salonku hotelu Filip, Lannova 51, České Budějovice, <http://www.hotelfilip.com/>

Kdo: Edvard Sequens, Calla a Martin Sedlák, Aliance pro energetickou soběstačnost

Program semináře

16:00 – 16:10 Úvodní slovo

16:10 – 17:00 **Česká energetika dnes:** současný energetický mix, jeho výhody, nevýhody, dopady a závislosti

17:00 – 17:50 **Proměny světové a evropské energetiky:** moderní energetické koncepce postavené na průběžném růstu obnovitelných zdrojů a zvyšování energetické efektivity, odstoupení od jádra

17:50 – 18:10 Přestávka

18:10 – 19:00 **Česká cesta do skanzenu:** návrh energetické koncepce, proměny legislativy na podporu čistých zdrojů, příprava budování dalších jaderných bloků

19:00 – 19:40 **Co lze udělat s českou fosilní a atomovou energetikou:** možnosti Chytré energetiky a klíčová opatření pro přepnutí na zelenou ekonomiku.

19:40 – 20:00 Závěrečná diskuse

(jednotlivé programové bloky počítají s prostorem na otázky a krátkou diskusi)

Na akci není vybíráno vložné. Více informací o semináři získáte na e-mailu: edvard.sequens@calla.cz, telefonu 384 971 930 nebo 602 282 399.

Seminář je podpořen Evropským sociálním fondem, Operačním programem vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Mezioborová síť udržitelného rozvoje. Byl také spolupodpořen Heinrich Böll Stiftung Praha a Green European Foundation v rámci projektu Česko hledá budoucnost.

***

Společnost ROSA a CALLA

Vás srdečně zvou na besedu v cyklu Zelených čtvrtků

Výhry a prohry ekohnutí

s RNDr. Miroslavem Patrikem

předsedou Děti Země

Co se podařilo a jak to bylo od 90. let po současnost. A co nás možná čeká dál?

Ve čtvrtek 13. prosince 2012 od 18:00 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Vstupné dobrovolné

Více informací:

Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity, Senovážné nám. 9,
České Budějovice, tel.: 387 432 030, rosa@rosacb.cz, http://www.rosacb.cz

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, http://www.calla.cz

**Hnutí DUHA, Klimatická koalice, Britské velvyslanectví v Praze, Rakouské velvyslanectví v Praze,
Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v České republice, Nadace Heinricha Bölla**

si vás dovoluují pozvat na konferenci

Energetická Efektivita jako hlavní pilíř energetické koncepce

Datum: čtvrtek, 22. listopadu 2012, 9:00–13:30

Místo: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, Sněmovní 4, Praha 1, místnost Státní akta

Moderátor: Jan Žižka, zástupce šefredaktora deníku E15

Konference představí energetickou efektivitu jako klíčovou součást evropských energetických koncepcí. Západoevropské země aktivně podporují investice do úspor energií, čímž nejen přispívají k modernizaci energeticky náročných sektorů, ale také významně zvyšují konkurenceschopnost svých ekonomik. Trh s úsporami energií, jenž je založen na relativně nových obchodních modelech, umožňuje zvyšovat efektivitu na straně výroby i spotřeby, podstatně ovlivňuje energetickou bilanci státu a snižuje závislost hospodářství na fosilních palivech. Konference představí příklady dobré praxe z Velké Británie, Německa a Rakouska a rozvine diskusi o potenciálu podobných opatření v České republice.

Program:

- 9:00 registrace a občerstvení
9:30–9:45 Milan Urban, Jan Husák – uvítací řeč
9:45–11:15 Diskusní panel: Energetická efektivita jako úspěšný obchodní model
Marcus Bort, zástupce EnBW Energy Solutions GmbH, Německo
Martin Burda, generální ředitel, Investiční společnost České spořitelny, Česká republika
Michelle Hubert, poradkyně, Konfederace britského průmyslu, Velká Británie
Miroslav Marada, člen představenstva a obchodní ředitel, ENESA a.s., Česká republika
11:15–11:30 Přestávka na kávu
11:30–13:00 Diskusní panel: role státu v podpoře energetické efektivity
Pavel Gebauer, ředitel sekce energetiky, Ministerstvo průmyslu a obchodu, ČR
Vojtěch Kotecký, programový ředitel Hnutí DUHA – Friends of the Earth Czech Republic
Herbert Lechner, zástupce ředitele a koordinátor pro vědu, Rakouská energetická agentura, Rakousko

Martin Pehnt, vedoucí oddělení energetiky, Výzkumný institut pro energetiku a životní prostředí, Německo
David Purdy, ředitel sekce pro energetickou efektivitu, Ministerstvo energetiky a klimatické změny, Velká Británie
13:00 občerstvení

Tlumočení do češtiny a angličtiny bude zajištěno.

Potvrďte prosím svou účast na email barbora.hanzlova@ecn.cz.

V případě dotazů se prosím obračejte na Miroslava Pecha z Hnutí DUHA na telefonním čísle +420 773 778 836.

CzechGlobe - Centrum výzkumu globální změny si vás dovoluje srdečně pozvat na konferenci

„Energetika a klimatické změny - budoucnost a vize“

Akce se koná dne **11. prosince 2012 od 11:30 do 16:30**

v **Konferenčním centru Nové Hrady na jihu Čech**
(<http://www.nh.cas.cz/index.php?node=221>)

Na konferenci vystoupí se svými příspěvky experti z evropského centra excelence CzechGlobe a dále zástupci výzkumu, univerzit, průmyslu a veřejné správy. Svou účast, prosím, potvrďte na kolman.j@czechglobe.cz

---

Ekologická poradna sdružení Calla

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 384 971 934 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve štěrkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 384 971 934, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obračejte na Edvarda Sequense na telefon: 384 971 932, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí: 10:00 - 14:00 (především energetika)

Čtvrtek: 12:30 - 16:30 (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: calla@calla.cz. Písemné spojení: Calla, Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice.

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381

Fax: 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz

Internet: <http://www.calla.cz>

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do konce měsíce listopadu 2012. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.
Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách sdružení Calla.

►► Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. ◀◀
►► Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, napište na calla@calla.cz. ◀◀

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!